

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele společnosti **G., a. s.**, zastoupeného Mgr. Vitem Biolkem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Ulrichovo nám. 762, za účasti **Celního ředitelství Hradec Králové**, se sídlem v Hradci Králové, Bohuslava Martinů 1672/8a, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 3. 2006, č. j. 31 Ca 100/2005 - 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 3. 2006, č. j. 31 Ca 100/2005 – 29, byly zamítnuty žaloby stěžovatele proti rozhodnutí Celního ředitelství Hradec Králové (dále je „celní ředitelství“) ze dne 9. 3. 2005, č. j. 2645/05-0601-21/I. a č. j. 2645/05-0601-21/II, kterými byla zamítnuta odvolání stěžovatele proti rozhodnutím Celního úřadu Hradec Králové ze dne 3. 1. 2005, vydaným pod stejným č. j. 6419/04-0661-021 o nevyhovění žádostem stěžovatele o vrácení cla a daně z přidané hodnoty vyměřených rozhodnutími Celního úřadu Hradec Králové ze dne 26. 3. 2004, č. 10661254-07655-0 a ze dne 22. 3. 2004, č. 10661254-07030-4. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že stěžovatel se v dané věci domáhal vrácení cla a daně z přidané hodnoty z titulu zpětného vývozu zboží. Zboží bylo stěžovatelem na území České republiky dovezeno v březnu 2004 (tedy před vstupem České republiky do Evropské unie) a v rámci celního řízení z něj bylo vyměřeno clo a daň z přidané hodnoty, které stěžovatel uhradil. Poté, co mezi stěžovatelem a dodavatelem zboží proběhlo reklamační

řízení, bylo předmětné zboží vyvezeno zpět do země původu (Dánsko). Tento vývoz však již proběhl v době po přistoupení České republiky do Evropské unie, a byl proto považován za intrakomunitární dodávku, nikoliv za vývoz zboží mimo celní území Evropské unie (dále jen „EU“). Právě nevyvezení zboží z celního území EU vyhodnotily celní orgány obou stupňů jako nesplnění podmínky pro vrácení cla a daně ve smyslu stávající celní legislativy. Ke stěžovatelem vytýkanému postupu celních orgánů krajský soud uvedl, že v době jejich rozhodování byla úprava vrácení cla při vývozu zboží upravena Nařízením Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (dále jen „celní kodex“), konkrétně jeho článkem 238. Ten, jako jednu z podmínek pro vrácení cla, výslovně uvádí vývoz zboží mimo území EU. Tuto podmínku stěžovatel nesplnil. Dovolává-li se stěžovatel v této souvislosti přílohy č. IV, č. 5 – celní unie, bodu 14 Aktu o podmínkách přistoupení (dále jen „Příloha“), vyplývá z něj, že v případě navrácení cla vztahujícího se k celnímu dluhu, který vznikl před přistoupením nové členské země se postupuje podle úpravy platné v tomto členském státě. Původní úprava řízení o vrácení cla upravená v zákoně č. 13/1993 Sb., ve znění účinném do 30. 4. 2004 (dále jen „celní zákon“) však v té době již nebyla použitelná, a to s ohledem na znění čl. II. bod 1 a 2 zákona č. 187/2004 Sb., kterým se mění celní zákon (dále jen „novela celního zákona“). Tento zákon omezil použití celního zákona v období od 1. 5. 2004 pouze na dosud probíhající řízení a dále na řízení o celních deliktech. Tato právní úprava je, podle názoru krajského soudu, naplněním možnosti, založené Aktem o podmínkách přistoupení, upravit národními předpisy podmínky postupu při vrácení dovozního cla vztahujícího se k celnímu dluhu, který vznikl přede dnem přistoupení, je-li o jeho vrácení rozhodováno až po vstupu. Jelikož tato vnitrostátní úprava nenarušuje obchod v rámci EU, není v rozporu ani s jeho právem. Krajský soud také konstatoval, že nepovažoval za potřebné obracet se v souvislosti s řešeným problémem formou předběžné otázky na Evropský soudní dvůr, neboť citované ustanovení Aktu o podmínkách přistoupení, který je součástí českého právního řádu, pouze umožnilo České republice přijmout při řešení dotčené otázky vlastní právní úpravu. Otázku, co zákonodárce k tomuto postupu vedlo, soudu hodnotit nepřísluší. Podle názoru krajského soudu tedy napadená správní rozhodnutí netrpí vadou nezákonnosti, a nemohou být proto v rozporu ani s ústavně zaručeným principem rovnosti subjektů práva ve smyslu čl. 1 Listiny základních práv a svobod.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s. Nesprávné právní hodnocení věci podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je podle názoru stěžovatele dáno tím, že krajským soudem byla nesprávně vyložena Příloha č. IV Aktu o podmínkách přistoupení č. 5 Celní unie, bod 14, neboť ta neodkazuje zpět na celní kodex. Smyslem uvedeného ustanovení nebylo odkázat na tuto komunitární normu, neboť takový odkaz by byl zcela nelogický a nadbytečný. Citované ustanovení Přílohy jasně stanoví, že se má použít v případech, pokud se cla, jejichž navrácení a prominutí je požadováno, vztahují k celnímu dluhu, který vznikl přede dnem přistoupení. Pokud zákonodárce tyto případy zúžil pouze na případy, kdy řízení o celním dluhu vzniklém před přistoupením stále probíhá, jednal v rozporu s tímto ustanovením. Na podporu svých závěrů stěžovatel zmínil stanovisko Výboru pro celní kodex k rozšíření EU a přechodných celních opatření k Aktu přistoupení (TAXUD/763/2003). Podle názoru stěžovatele právní názor zaujatý krajským soudem porušuje princip právní jistoty, jako jeden z principů demokratického státu, neboť po stěžovateli nelze spravedlivě požadovat, aby vrácení cla a daně dosáhl vyvezením předmětného zboží z území EU. Krajský soud podle stěžovatele též pochybil ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Zde stěžovatel namítal, že v rámci žalobního řízení poukázal na možnost postupu podle čl. 239 celního kodexu, stejně jako na možnost vrácení cla a daně cestou obnovy řízení ve smyslu čl. 237.

Tato argumentace stěžovatele však zůstala v odůvodnění napadeného rozsudku zcela nepovšimnuta. Proto stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení.

Celní ředitelství ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázalo na svůj právní názor vyslovený již v řízení před krajským soudem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval stížní námitkou rozporující právní posouzení věci krajským soudem. Podle jeho názoru krajský soud vycházel ze zcela správného předpokladu, že v době podání žádosti o vrácení celního dluhu stěžovatelem, tedy v okamžiku zahájení řízení o této žádosti, právní úprava zcela jednoznačně tuto možnost vázala na vyvezení zboží z celního území EU ve smyslu čl. 238 odst. 2 písm. b) celního kodexu. Pro vyloučení aplikace recentní úpravy a aplikaci úpravy již derogované (§ 288 celního zákona) by tedy musel být dán zcela jednoznačný právní důvod. Ten stěžovatel spatřuje v dikci výše již zmiňované části přílohy č. IV, č. 5 – celní unie, bodu 14 Aktu o podmínkách přistoupení, které, podle jeho názoru, nelze vyložit jinak, než jako odkaz na dosavadní úpravu vrácení cla, tedy úpravu v době rozhodování již derogovanou.

Podle oficiálního českého znění tohoto ustanovení navrácení a prominutí cla je uskutečňováno za podmínek stanovených právními předpisy Společenství. Pokud se však cla, jejichž navrácení nebo prominutí je požadováno, vztahují k celnímu dluhu, který vznikl přede dnem přistoupení, uskutečňuje navrácení a prominutí daný nový členský stát na vlastní náklady za podmínek platných v tomto státě.

Nejvyšší správní soud se shoduje se stěžovatelem v jeho názoru, že toto ustanovení skutečně neodkazuje na aplikaci celního kodexu. Z jeho dikce nic takového neplyne a stěžovatel též správně poukazuje na fakt, že za této situace by toto ustanovení pozbylo jakýkoliv smysl. Nelze z něj však dovodit ani závěr, ke kterému dospěl stěžovatel. V případě, že by soud přistoupil na argumentaci, že citované znění Přílohy skutečně přímo odkazuje na dosavadní (derogovanou) právní úpravu, musel by nutně dospět k závěru o rozporu této mezinárodní smlouvy ratifikované Parlamentem, jíž je Česká republika vázána, se zákonem, v daném případě novelou celního zákona. Za této situace by pak byla na místě přímá aplikace zmiňovaného článku Přílohy, a to za podmínek vyplývajících z čl. 10 věta za středníkem Ústavy České republiky.

O tento případ se nicméně v projednávané věci nejedná. Citované ustanovení Přílohy totiž nepředjímá, o jaké podmínky navrácení, nepochybně ve smyslu legislativní úpravy, se má jednat. Podle názoru Nejvyššího správního soudu toto ustanovení pouze umožňuje přístupujícím zemím pro tyto specifické případy, vyvolané jejich vstupem do EU, postupovat odlišně od jinak obecně platné úpravy, kterou je v daném případě celní kodex, jakožto přímo aplikovatelné nařízení. Povinnost přijmout (či zachovat) takovou odlišnou úpravu však Příloha neukládá.

Zde je nutno zdůraznit, že v citovaném ustanovení Přílohy (stejně jako v jejím německém a anglickém znění, s nimiž Nejvyšší správní soud české znění porovnal)

se výslovně hovoří o „platných“ podmínkách. Jelikož Akt o podmínkách přistoupení, jako imanentní součást Smlouvy o přistoupení, vstoupil v účinnost dne 1. 5. 2004, je nutno pojem „platné podmínky“ vykládat jako podmínky existující v tom kterém přistupujícím státě k tomuto dni. Předmětné ustanovení Přílohy tedy odkazuje nikoli na podmínky (právní úpravu) před datem 1. 5. 2004, nýbrž k tomuto dni. To pochopitelně neznamená, že by bylo vyloučeno použití úpravy předcházející datu 1. 5. 2004, ale nesměla by však být k tomuto dni již derogována, jako se tomu stalo v případě podstatné části hlavy třinácté dílu pátého celního zákona, za podmínek vyplývajících z článku II., bodů 1 a 2 novely celního zákona. Česká republika tento restriktivní přístup zvolila, tedy omezila aplikaci stávajícího celního zákona jen na případy dosud neskončených řízení a dále na řízení o správních deliktech. Takovému postupu nelze ve světle shora uvedených skutečností ničeho vytknout.

Z uvedených důvodů tedy právní názor krajského soudu týkající se této otázky plně ob stojí. Jen pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že argumentaci stěžovatele založenou na stanovisku TAXUD/763/2003 se krajský soud věcně nezabýval, neboť nejde o pramen práva a nelze jej proto při rozhodování ve věci aplikovat.

V kasační stížnosti je rozsudku krajského soudu dále vytýkáno, že neobsahuje jakékoli úvahy týkající se možného vrácení cla a daně postupem vyplývajícím z čl. 237 či čl. 239 celního kodexu přesto, že na tyto možnosti bylo poukazováno v žalobě. Jakkoli nelze popřít, že se krajský soud k těmto námitkám v odůvodnění svého rozsudku skutečně nevyjádřil, nelze přehlédnout, že žalobní argumentace stěžovatele, která se neobjevila ani v odvolání proti rozhodnutí celního úřadu, je značně neurčitá a nemá především přímou vazbu na předcházející správní řízení. Stěžovatel v rámci řízení před celním úřadem požádal o vrácení cla a daně z přidané hodnoty z titulu zpětného vývozu zboží, přičemž tento návrh právně nesubsumoval. Poté, co byl vyzván, aby v rámci řízení vedeného podle čl. 238 celního kodexu doložil vývoz zboží mimo území EU (viz výzva Celního úřadu Hradec Králové ze dne 22. 11. 2004, č. j. 6419/04-0661-021), domáhal se postupu podle úpravy celního zákona ve znění platném do 30. 4. 2004 a ad eventum obnovy řízení. Z uvedeného je zřejmé, že návrh stěžovatele na nařízení obnovy řízení směřoval k jinému řízení než k řízení o vrácení cla a daně, které svým návrhem vyvolal, a to k řízení o vyměření celního dluhu. Pokud tedy má stěžovatel za to, že mělo být o tomto procesním návrhu rozhodnuto, musí se ochrany svých práv dovolávat nejprve v rámci správního řízení, nikoli v řízení, jehož předmětem je soudní přezkum zákonnosti správního rozhodnutí vydaného ve věci žádosti o vrácení cla a daně. Obdobně je tomu i v případě poukazu stěžovatele na možný postup podle čl. 239 celního kodexu. I zde jde o samostatné řízení, které nelze ztotožňovat s řízením vedeným podle čl. 238. Stěžovateli nic nebránilo vyvolat toto řízení samostatným návrhem ve smyslu čl. 239 odst. 2 celního kodexu. Z uvedeného je tedy zřejmé, že i za situace, kdy by krajský soud na tyto námitky v odůvodnění rozsudku reagoval, nemohl by je připustit k meritornímu posouzení, neboť nesměřují do správního řízení, v němž byla vydána předmětná napadená rozhodnutí. I přes toto procesní pochybení krajského soudu lze tedy konstatovat, že jeho rozsudek z pohledu zákona ob stojí, neboť nejde o vadu, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Z důvodů výše uvedených tedy Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle ust. § 110 odst. 1, věty druhé s. ř. s. zamítl. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání v souladu s ust. § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů tohoto řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, větu první s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který

měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a procesně úspěšnému účastníku řízení – Celnímu ředitelství Hradec Králové žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu